June 2004

ITALIË - STARFIGHTER / EUROFIGHTER

Focus op Grazzanise en Grossetto

GRAZZANISE

Het is rustig op Grazzanise, althans tussen de betonnen shelters. Die indruk van dat moment is allesoverheersend. Tijdens ons bezoek waren er dan ook slechts 2 F-104 piloten van het 9e Stormo/10e Gruppo (9th wing/ 10 squadron "Ace of the Aces") aanwezig die 2 sorties vlogen die dag met hun F-104S-ASA-M, en er vond wat helicopter activiteit plaats met de AB-212's. De meeste piloten zijn op dat moment hetzij naar de V.S. of naar Trapani Airbase in Italië zelf voor transitie naar de F-16 van het 37e Stormo (37 th wing) . Zoals bekend heeft Italië een aantal F-16 's (30 block 15 F-16A ADF en 4 block 10 F-16B OCU) van de USAF geleasd om als "Gap filler" te dienen in een interim-fase naar de Eurofighter. Deze overbrugging werd noodzakelijk omdat zowel de aflevering van de Eurofighter aan de ene kant te lang op zich liet wachten en aan de andere kant de F-104 aan z'n operationele einde komt en de van de RAF geleasde Tornado ADV niet volledig meer voldoet aan de behoefte. Het is de bedoeling dat de F-16's terugkeren als de Eurofighter volledig operationeel in alle daarvoor bestemde squadrons zal zijn geïntegreerd.

F-104S-ASA-M

Piloten die starfighters vliegen houden van hun toestel en dat niet alleen omdat hij zo lekker hard rechtuit vliegt. Schertsend wordt dan ook door sommige piloten gememoreerd aan het bekende verhaal over hypermoderne vliegtuigen. "Een stukje digitale techniek weigert en de hele kist is lam, nee dan de Starfighter, die vliegt altijd ook in technisch niet geheel volkomen staat". En vervolgens komen de verhalen over birdstrikes en het verlies van 5 schoepen (!) uit de motor waarna een simpele routinelanding volgt. Toch zullen ook de F-104 piloten met hun tijd mee moeten gaan. Weliswaar zijn de F-104's voortdurend gemoderniseerd van F-104G via F-104S en F-104S-ASA naar F-104S-ASA-M met verbeterde eigenschappen, maar het vliegen met fly-by-wire techniek (F-16/Eurofighter) is iets van een heel andere orde. F-104 piloten zijn al eerder gaan trainen in Tucson met de F-16's van Arizona ANG om op dit soort vliegtuigen ervaring op te doen en zodoende straks eerder klaar te zijn voor de Eurofighter. Grinnikend vertelt de starfighterpiloot vlak voor zijn sortie dat ze met de F-16's op Trapani "lots of problems" hebben maar dat zijn F-104S-ASA-M gewoon vertrekt zoals hij dat wil. Dit kan "any time on Quick Alert" zijn omdat het 10e squadron de verantwoordelijkheid heeft van de luchtverdediging boven de Adriatische en Thyrreense zee.

SF-260

Een zeer welkome aanvulling op de activiteiten tijdens het bezoek aan Grazzanise was de plaatsing van 70e Stormo (70th wing) met oranje Siai Marchetti SF-260AM lesvliegtuigen. De stationering is tijdelijk omdat de thuisbasis Latina een half jaar dicht is voor baanreparaties. De SF-260AM, zo genoemd naar zijn 260 horsepower Lycoming motor is in Italië geproduceerd en vliegt ook o.a. bij onze Belgische zuiderburen. Het toestel zal worden vervangen door de deltaversie SF-260D die de weg versperde voor aanschaf van de PC-6 of Texan-2. De SF-260D is niet zover gedigitaliseerd als de twee andere typen en bezit ook geen turbopropmotor hoewel hier wel een keer mee geëxperimenteerd is. Men was hierover echter niet tevreden. Kennelijk ligt bij basistraining puur instrumentvliegen de belangrijkste

W.J. Das
Europalaan 3 8161 ZB Epe
The Netherlands
Telephone: 0031-578-611164
GSM: 0031-6-44098374
Fax: 0031-6-51775691
Mail: wjdas@wanadoo.nl
Mail: dasavia@yahoo.co.uk
Site: www.dutchaviationsupport.com

behoefte. De SF-260's van 70 Stormo opereren ook onder de noemer van SVBIE = Scuola Volo Basicoe Avanzato/ Basis en geavanceerde vliegschool. De 9e wing heeft tevens een verbindings en SAR squadron, het 609th Liason & Rescue squadron "Squadriglia" met MB-339 straalvliegtuigen voor "fast linking" tussen de verschillende vliegbases en AB-212 helicopters voor SAR-taken. De oude Siai 208M verbindingsvliegtuigen werden niet meer waargenomen.

TOEKOMST

De toekomst van Grazzanise is onzeker. Waarschijnlijk zullen er eerst enige F-16 activiteiten naar de basis worden gehaald maar dit zal slechts tijdelijk zijn. De SAR-flights zullen ook worden gereorganiseerd in de toekomst en het is nog maar de vraag of de AB-212's zullen blijven. Mogelijk wordt Grazzanise naast Malpensa en Fumicino een 3e internationale luchthaven, hoewel als je kijkt naar de huidige faciliteiten en ontwikkeling van omliggende agglomeratie dan lijkt dit meer een soort wishfull thinking.

GROSSETO

Op Grosseto heerst aanmerkelijk meer starfighteractiviteit. Binnen de AMI (Aeronautica Militaire/Italiaanse luchtmacht) is de 4e Stormo (4th wing) met het 9e Gruppo (9th Squadron)
Een belangrijke luchtverdedigingsunit met Quick Reaction Alert (QRA) status opgenomen in een rotatiesysteem met andere Italiaanse vliegbases. Deze taak wordt uitgevoerd met de F-104S-ASA-M "All Weather" interceptor maar uiteraard zijn de eerdere F-104 varianten hier in het verleden ook actief geweest. Ook hier één en al liefde voor de F-104. De term "Widowmaker" is ontstaan in de actieve jaren van de Nederlandse en Duitse Starfighter. Hoe terecht of onterecht deze benaming is laten we maar in het midden. Het is wel zo dat een Duits officier eens tijdens een bezoek aan een Duitse basis waar ook de Starfighter gestationeerd was geweest de volgende ' grap' lanceerde: ' Als je absoluut je eigen Starfighter wilt hebben, koop jezelf dan een stuk grond in de buurt van een vliegveld. Ongetwijfeld, op een goede dag, als je wat geduld hebt…..' Maar van bovengenoemde term wil men hier al helemaal niets horen.
Naast het 9th Squadron is er ook het 20th squadron dat jarenlang opereerde als de starfighter OCU (Operational Conversion Unit) onder het motto "Unus Sed Leo", er is maar 1 leeuw. Op de basis zijn diverse speciaal gekleurde toestellen waarvan de laatste ter gelegenheid van 240300 onderhoudsuren aan de F-104. Op Grossetto vinden we namelijk ook de 4th Maintenance Group (4 RMV) met een zeer dikke ervaring op onderhoud aan de F-104 en verder hier ook de MB-339/AB-212AM combinatie in het 604e Squadron met verbindings/SAR-taken. Er is bedrijvigheid die morgen op de flight-line en de run-way. Starfigthers verlaten hun onderdakjes tegenover de onderhoudshangaar om even verderop gestript te worden van hun zekeringen. Er staan die dag meerdere sorties op het programma in de ochtend en in de middag. Een F-104S-ASA-M stijgt op en het karakteristieke huilende geluid van de J-79 motor doet je beseffen dat dit unieke geluid binnenkort nostalgie zal worden. De piloten nemen dan afscheid van een zeer geliefd toestel, hoewel dit niet eerder zal gebeuren als wanneer de F-16's volledig geïmplementeerd zijn op Trapani en de luchtverdedigingstaak kunnen overnemen. De echte luchtvaartliefhebber zal dan de "staaf" of "buis" zoals ze genoemd worden niet meer in actieve dienst kunnen tegenkomen omdat Italië de laatste operator is in Europa met de F-104.

EUROFIGHTER

Het 4e Stormo is één van de elite-eenheden in de AMI en mede ook door de ervaring in het

OCU-squadron geselecteerd om als eerste de Eurofighter te ontvangen en operationeel te implementeren. Nu de experimentele testfases zijn afgerond door de Experimental test-wing op Practica di Mare komt het nu aan op een operationeel testtraject waarbij er initieel ondersteuning is door Alenia, een van de bouwers van de Eurofighter Typhoon zoals hij volledig heet. De aanwezigheid van Alenia technici was op 1 april 2004, de dag van ons bezoek duidelijk zichtbaar, en verder de aanwezigheid van meerdere hoogwaardigheidsbekleders omdat de 2e Typhoon die dag afgeleverd werd aan de AMI. Op een gedeelte buiten de operationele zone mochten wij speciaal voor Piloot & Vliegtuig als enigen de aankomst fotograferen van IT-002 terwijl de IT-001 in vol ornaat onder de schijnwerpers stond in een hangar met een steriliteit die meer weg had van een operatiezaal. De typhoon kwam exact op de geplande tijd binnen, afgeremd door de chute welke hij meedroeg tot vlak voor het platform en hem vervolgens leek af te schudden om aan te geven: 'Hier ben ik dan!' Beide toestellen zijn 2-zitters waarmee de conversie kan beginnen. Momenteel zijn er 4 piloten van de AMI gekwalificeerd voor de Eurofighter en zijn er 4-6 in verschillende fase van training. We mochten enkele minuten praten met één van de piloten.

De eerste piloten in aanmerking gekomen voor het Eurofightertraject waren F-104 exchange pilots die in de V.S. op de F-16 in Frankrijk op de Mirage 2000 en in Canada op de F-18 ervaring hebben opgedaan met fly-by-wire technieken. Er is in Canada een 18 maanden durende ondersteuningsopleiding via de Harvard 2 (Texan 2) en de Bae Hawk 115 o.a. op Cold Lake. Dit is een pre-OCU traject en piloten moeten – geloof het of niet - eerst gebrevetteerd zijn alvorens ze een hangaar in mogen om de Eurofighter te zien ! De 4 gegradueerde piloten op de Eurofighter hebben een Basic Instructor Profile. Dit houdt in dat ze allen minimaal 2000 vlieguren op een jet hebben, 6 weken in Turijn een simulatoropleiding hebben gehad en bijgespijkerd zijn in alle moderne avionics van de Eurofighter. De "Basic Course" zoals ze die gaan uitdragen zal in totaal 34 missies bedragen met kennismaking van de capaciteiten van het toestel, formatievliegen met 2 toestellen (2-ship combat formation flight) en als laatste de interceptiefase. De wapentraining zal pas in een latere fase plaats vinden, maar dan is de implementatie al in volle gang. Voorlopig vliegen de F-104S-ASA-M nog heel even door en dan komt eerst nog de F-16 fase met waarneming van de luchtverdedigingstaak. Wie het karakteristieke gehuil van de 'Staf' nog éénmaal wil horen moet zich dus haasten richting Italië, het afscheidsfeest in mei, laatste touchdown verwacht in october. Dus het kan nog heel even…..

Wim Das & Kees Otten

W.J. Das
Europalaan 3 8161 ZB Epe
The Netherlands

Telephone: 0031-578-611164
GSM: 0031-6-44098374
Fax: 0031-6-51775691

Mail: wjdas@wanadoo.nl
Mail: dasavia@yahoo.co.uk
Site: www.dutchaviationsupport.com

W.J. Das
Europalaan 3 8161 ZB Epe
The Netherlands

Telephone: 0031-578-611164
GSM: 0031-6-44098374
Fax: 0031-6-51775691

Mail: wjdas@wanadoo.nl
Mail: dasavia@yahoo.co.uk
Site: www.dutchaviationsupport.com